

z aer. Et s. t. dicit qd hoc concedentes sensum negligunt. Alia dicitur lumen recipi in poros aeris. Sed queritur quid remanet in eis recedente lumine.

Item in celo ubi est lumen non sunt tales pori nec est ibi materia ex qua generetur aliquod corpus qd sit lumen. Secunda est opinio dicentium lumen esse accidens s; lux est suba. Sed contra Commentator pbat qd calor non est forma substantialis ignis vt videtur dicere alexander qz in alijs est accidens ergo lux non est forma subalis solis. Item nulla forma substantialis est per se sensibilis sed lux solis per se videtur. Si quis tamen vocet formam solis lucē hoc erit equivoce vnde philosophus dicit in. 4. met. ha. non esset inconueniens qd eodem nomine apud nos significetur homo z apud alios non homo.

Tercia opinio dicit qd lux nichil addit supra colorem sed ipsa euidētia coloris vocatur lux hoc asit improbat auicenna in nocti lucis quorum color in nocte occultatur z lux videtur.

Quarta opinio dicit qd est tantū itentio sicut spēs albedinis que est in medio vnde non habet esse naturale sed spirituale. Et lumen est species z similitudo lucis. Et licet hec opinio sit probabilis secundū san. t. Improbatur tamen quia illud quod habet esse intentionis tantum non causat transmutationē nisi secundum operationem anime secus autem ē de lumine quod calefacit:

Et ideo dicendum qd lux est forma accidentalis habens esse ratum z firmum in natura z sicut calor est qualitas actiua ignis ita lux est qualitas solis et quodammodo naturalis. Forma enim intentionalis non denominat subiectum qm vt dicit sanctus tho. 2. pre. q. 67 ar. 3. color parietis non denominat aerē licet species eius sint in aere. Quantum ad secundum dubium due sunt opiniones pfectiui z pleriq; aliq; ponunt sēbilis propria sentiri per species quas producant in medio z in organo z in potentia sensitua primum patet quia nichil agit in distans nisi p us agat in medium s; sensibile distans a sensu agit i sensum ergo prius agit in medium z non nisi specie igitur maior patet ex. 7. phi. vbi dicitur qd mouens z motum sunt simul z ideo dicit hic phi. contra democritum quod si inter visum nostrum z rem visam esset vacuum tunc non videremus non solum formam in celo sed nec bouem. Hic respondent aduersarij qd non oportet mouens z motum semper esse simul vt patet de sorte proficiente sagittam. Item in intellectus mouetur ab obiecto z tamen obiectum z intellectus non sunt simul qz intellectus non est in loco z vnus angelus illuminat alium. Illuminare autem videtur dicere aliquam actionem z tamen vnus non est simul cum alio. Sed contra si sensibile nichil causaret in medio ergo nulla esset causa quare eger iudicaret dulce esse amarum quia illud dulce nichil causat super linguam infectam. Item si radius solaris transeat per vitrum rubeum tunc in pariete opposito illi vitro apparet species coloris rubet z non vera rubedo quia illa rubedo non est in medio eo qd medium non est susceptiuus eius nec in pariete quia suppono ipsum esse albidissimum. Sed forte non est verum quod species videatur qz nichil videtur p se nisi color vel sensibile cōmune vnde quidam propter hoc dicit qd lumen nō habet esse intentionale tñ qz videtur. Item omne quod videt habet esse extensū in materia sed species non habet esse materiale.

Item si species esset proprie sensibilis tunc sensus circa eam in isto casu non erraret vnde aliter arguitur quia videmus in speculo rem que est retro nos ergo oportet qd illa res aliquid causet alias nulla esset ratio. quare illud quod est retro nos magis videretur posito speculo ante nos quam alias.

Item aspiciendo viride visus pfortatur ergo color aliquid agit in ipsum quia si nichil ageret tunc per nichil confortaret. Item hic habetur qd medium est mouēs motū z quando in aliquo loco diu fuerit potius tunc postq; remouētur adhuc videtur ibi manere spēs odoris. Item nisi ponatur visio fieri per tales spēs tunc periret perspectiua dicēs visionem fieri per pyramidem cuius conus est in oculo basis in re visa. Et si querat a quo causatur ipsa spēs in medio. Dicendū qd a colore differt tamen ab eo secundum spēm vnde color in medio habet esse intentionale. Sed in obiecto habet esse naturale. Et dicitur esse intentionale quia habet esse representatiuum vel esse diminutum sicut secunde intentiones habent esse diminutum apud logicos. S; hic est dubium quis licet lux solis videatur per lumen tamen dubium ē an lumen videatur per aliud lumē vel per seipsum vel p speciem z videtur quod aliquando lumen videtur p specie quia existens in tenebris videt lumē existēs in altera parte camere z hoc non est per lumen deueniens vsq; ad oculum suū vt videtur. Item si sit magnum lumen contra parietē tunc possumus in speculo videre illud lumen licet sit retro me: ergo lumen causat spēm. Item lumen non potest esse secundum suū esse naturale in potentia visua ergo in potentia visua ponenda est spēs luminis. Videtur tamen hoc non obstante melius dicendum secundū san. tho. qd lumen per seipsum videtur quia in omnibus oportet deuenire ad vnum primum quod per se ipsum est tale. Et 1. pre. q. 56. dicitur qd lux videtur in oculo per presentiam sue essentie in cognoscente alia autem cognoscitur per presentiam sue similitudinis. Item lumen qd videtur aliquando est supra visū vt dicitur in secūdo. d. 13. ar. 3. ergo non semper causat speciem in medio. Etiam z multi aliq; opinantur qd in medio nullo ponende sunt spēs nec in oculo. Sed contra tunc non daretur causa quare visum a longe apparet minus. Hoc enim est. quia species in oculo faciunt minorem angulū qd si res esset prope.

Quantum ad 3. dubium. Sciendum qd medium per quod fit visio secundum se nec habet lumen nec colorem. Visibilia autem quedam sunt proprie dicta vt colorata z luminosa sufficienter vt lumen solis. Alia autem sunt quasi invisibilia vnde non videntur nisi de nocte vt putredines aliquorum quercuum squame aliquorum piscium oculi cattoz vel lupozum vnde paruum lumen videtur in nocte. Sed non in die quia manus lumen obfuscat minus. vnde in nocte videtur lux isozum z non color. E conuerso autem est in die. In nocte enim lux eozum non est sufficiens vt faciat videre colorem z hec dicuntur inuisibilia innominata.

Conclusio. Color vt comprehendit lucē z alios colores est obiectus visus. quia illud in quod primo directe fertur potentia z sub cuius ratione formaliter fertur in oē illud in quod fertur. est obiectus illius potentie. Sed visus est huiusmodi respectu coloris igitur. Ex predictis patet differentia visus ad alios sensus quia eius imutatio est spiritualior. Non enī